

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ «РІВНЕНСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ»

Циклова комісія гуманітарних дисциплін

ЗАТВЕРДЖУЮ

Заступник директора з навчальної
роботи

29 серпня 2025 р.

Людмила. БАЛДИЧ

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ІСТОРІЯ: УКРАЇНА І СВІТ

(назва навчальної дисципліни)

освітньо-професійна програма

Інженерія програмного забезпечення

Кібербезпека та захист інформації

Інформаційні системи та технології

(назва освітньо-професійної програми)

галузь знань

12 Інформаційні технології

(шифр і назва напрямку підготовки)

спеціальність

121 Інженерія програмного забезпечення

125 Кібербезпека та захист інформації

126 Інформаційні системи та технології

(шифр і назва спеціальності)

відділення

Інформаційних технологій

(назва відділення)

Рівне – 2025 рік

Програму навчальної дисципліни з інтегрованого курсу «ІСТОРІЯ: УКРАЇНА І СВІТ» розроблена на основі навчальної програми для загальноосвітніх навчальних закладів відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 2022р. «Про оновлення навчальних програм для старшої школи» 30 серпня 2023р. 24с.

Розробники: *Коняхін Юрій Олександрович*, викладач історії, спеціаліст другої кваліфікаційної категорії

Програма навчальної дисципліни затверджена на засіданні циклової комісії гуманітарних дисциплін

Протокол від 29 серпня 2025 року № 1

Голова циклової комісії програмування та інформаційних дисциплін

29 серпня 2025 року

(підпис)

Тетяна КРИСТОПЧУК

(ім'я та прізвище)

Погоджено методичною радою ВСП «РФК НУБіП України»

Протокол від 29 серпня 2025 року № 1

29 серпня 2025 року

Голова

(підпис)

Людмила БАЛДИЧ

(ім'я та прізвище)

©Коняхін Ю.О.

©ВСП «РФК НУБіП України»

1. Опис навчальної дисципліни

Галузь знань, напрям підготовки, спеціальність, освітньо-професійний ступінь	
Освітньо-професійний ступінь	Фаховий молодший бакалавр
Галузь знань	12 Інформаційні технології.
Спеціальність	121 Інженерія програмного забезпечення. 125 Кібербезпека 126 Інформаційні системи та технології
Характеристика навчальної дисципліни	
Вид	обов'язкова
Загальна кількість годин	130
Кількість кредитів ECTS	
Кількість змістових модулів	6
Мова викладання, навчання та оцінювання	Українська
Курсовий проект (робота)	-
Форма контролю	Модульний контроль
Показники навчальної дисципліни для денної форми навчання	
Форма навчання	денна
Рік підготовки	2025-2026
Семестр	I-II
Аудиторні години:	130
Лекційні	130
Практичні	
Семінарські	
Самостійна робота	
Кількість тижневих годин для денної форми навчання	4

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Інтегрований курс «Історія: Україна і світ» має на меті сприяти розвитку особистості, яка володіє ключовими і предметними компетентностями, усвідомлює власну національну ідентичність, має патріотичний світогляд, займає активну громадянську позицію, розуміє виклики глобалізованого світу і здатна реагувати на динаміку суспільних завдань через засвоєння й осмислення історичних явищ і процесів, що стосуються національних інтересів України XX–XXI ст. та її місця у світовій історії.

Передумовами вивчення навчальної дисципліни є знання і вміння, одержані здобувачами освіти під час вивчення шкільного курсу дисциплін «Історія України», «Всесвітня історія».

Супутні та наступні навчальні дисципліни – «Історія держави і права», «Людина і світ», «Політична економія».

Ця мета конкретизується в комплексі завдань, серед яких пріоритетними є:

- поглиблення інтересу до історії як сфери знань і навчального предмета, розвиток мисленнєвих здібностей і вмінь, необхідних для розуміння сучасних викликів;

- набуття системних знань про факти, події, явища, тенденції в Україні та світі XX–XXI ст. з позицій: цінності життя людини, досвіду українського державотворення, утвердження єдності й соборності українського народу, значення європейських культурних і правових традицій для суспільних процесів в Україні, зміцнення національних інтересів і суверенітету, цілісності та непорушності кордонів Української держави в контексті історичного процесу;

- розвиток історичного, критичного і творчого мислення, здатності розуміти загальний хід історичного процесу й проблеми, що стоять перед країною і світом, формувати висловлення й обстоювати власний погляд на інформацію;

- розуміння національного інтересу, необхідності захисту суверенітету, територіальної цілісності в умовах реальних військово-політичних, інформаційних та інших викликів;

- ознайомлення з культурними надбаннями, зокрема з цінностями та історико-культурними традиціями українського та інших народів;

- формування національної політичної й правової культури, громадянської самосвідомості, пошани до державної символіки України в гармонійному поєднанні з національними та загальнолюдськими цінностями.

Як результат вивчення навчальної дисципліни здобувач освіти повинен знати:

- назвати й обґрунтувати часові межі історичного явища, використовуючи джерельну інформацію;
- віднести історичну подію до певного часового проміжку, історичного періоду;
- розпізнати на карті позначені, але не підписані історико-просторові об'єкти;
- стисло описати історичне явище, процес (перелічити ознаки), вільно відтворити представлене пояснення факту (розкрити зміст, вплив, значення), виділити суттєві характеристики поняття (пояснити, дати визначення) тощо.

Вміти:

- продемонструвати здатність оперувати певним алгоритмом дій: відбирати з масиву фактів ті, що характеризують історичне явище чи процес;
- розмішувати відібрані факти в хронологічній послідовності, синхронізувати їх відповідно до історико-географічних регіонів чи адміністративно-політичних утворень;
- користуватися картою як джерелом інформації, виділяти потрібну (тобто аналізувати) і групувати за певною ознакою (класифікувати) інформацію з різних джерел;
- систематизувати, узагальнювати та інтерпретувати факти;
- характеризувати явища, процеси, періоди, геополітичну ситуацію;
- порівнювати, визначати передумови й наслідки історичних подій, мотиви вчинків історичних осіб, висловлювати й обґрунтовувати судження про їхні рішення, позиції, погляди, діяльність;

- виявляти факти, які ставлять під сумнів пропоновані твердження (наводити контраргументи);
- прогнозувати суспільні зміни тощо.

Очікувані результати навчання та сформовані компетентності:

Після вивчення дисципліни «Історія: Україна і світ» у здобувачів освіти формуються такі компетентності:

Загальні (ЗК): ЗК01. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК02. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК06. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

Спеціальні (СК): СК01. Здатність алгоритмічно та логічно мислити.

Очікувані результати навчання після вивчення курсу дисципліни «Історія: Україна і світ» зорієнтовані на формування таких загальних компетентностей:

хронологічна компетентність, тобто уміння орієнтуватися в історичному часі, встановлювати близькі та далекі причинно-наслідкові зв'язки, розглядати суспільні явища в конкретно-історичних умовах, виявляти зміни і тяглість життя суспільства;

просторова компетентність – уміння орієнтуватися в історичному просторі та знаходити взаємозалежності в розвитку суспільства, господарства, культури і природного довкілля;

інформаційна компетентність – уміння працювати з джерелами історичної інформації, інтерпретувати зміст джерел, визначати їх надійність, виявляти і критично аналізувати розбіжності в позиціях авторів джерел;

логічна компетентність – уміння визначати і застосовувати теоретичні поняття для аналізу й пояснення історичних подій та явищ, ставити запитання та шукати відповіді, розуміти множинність трактувань минулого та зіставляти різні його інтерпретації;

аксіологічна компетентність – уміння формулювати оцінку історичних подій та історичних постатей, суголосну до цінностей та уявлень відповідного часу чи відповідної групи людей, осмислювати зв'язки між минулим і сучасним життям.

Програмні результати навчання

Після вивчення дисципліни «Історія: Україна і світ» здобувачі освіти повинні

- порівнювати, аналізувати, узагальнювати і критично оцінювати історичні факти та діяльність осіб;
- оцінювати події та діяльність людей в історичному процесі з позиції загальнолюдських цінностей;
- співставляти історичні події, процеси з періодами (епохами);
- розрізняти тенденційно подану інформацію;
- орієнтуватись у науковій періодизації історії України та світу;
- вміти самостійно добувати історичну інформацію за темою, працювати з першоджерелами, літературою;
- аргументовано на основі історичних фактів відстоювати власні погляди на ту чи іншу проблему;
- самостійно складати конспект, тези, готувати реферат, відповідь на конференцію, семінарське заняття;
- вміти диспутувати, писати наукові студентські роботи.

Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

1. Вступ. Уроки Другої світової війни. Ціна війни: людські і матеріальні втрати. Зміни політичної карти світу. Переосмислення під впливом війни цінності людського життя й формування сучасної концепції прав людини. Відповідальність людини за наукові й технічні досягнення. Друга світова війна в історичній пам'яті.

Тема 1. Повоєнне врегулювання

1.1. Підсумки війни: деконструкція фашизму і нацизму. Ялтинська та Потсдамська конференції: домовленості лідерів «Великої трійки» про післявоєнне облаштування світу. Нюрнберзький і Токійський судові процеси. Організація Об'єднаних Націй (ООН). Спеціалізовані організації під егідою ООН. «Загальна декларація прав людини» (1948 р.), Конвенція про запобігання злочину геноциду та покарання за нього (1948 р.), міжнародні пакти про права людини (1966 р.).

1.2. Політичний статус і міжнародне становище УРСР. Політика «вдосконалення радянської федерації і розширення прав союзних республік»: мотиви, суперечності, результати. Українська РСР як член-засновник ООН та інших міжнародних організацій. Узгодження кордонів України з сусідніми державами. Приєднання Закарпаття та обмін населенням.

1.3. Утворення «двополюсного світу». Радянська окупація Східної Європи. Початок «холодної війни». Меморандум Дж. Кеннана. Доктрина Г. Трумена і «План Маршалла». Репатріації. Доля військовополонених і «переміщених осіб». Поляризація євроатлантичного простору: утворення Північноатлантичного союзу (НАТО) і Варшавського блоку (ОВД), поділ Німеччини.

1.4. Відновлення комуністичного режиму в Україні. Повстанська боротьба. Відновлення компартійно-державних структур в Українській РСР. Політика радянської влади щодо колишніх мешканців окупованих територій, «остарбайтерів» і військовополонених. «Радянізація» західних областей УРСР. Ліквідація Української Греко-католицької церкви. Депортації. Операція «Захід». Український визвольний рух у 1944–1950-х рр. Роман Шухевич.

1.5. Українсько-польські відносини. Польський варіант «народної демократії». Формування українсько-польського кордону. Обмін населенням між Польщею і УРСР. Збройні дії УПА на Закерзонні. Операція «Вісла». Події Другої світової війни і перших повоєнних років в історичній пам'яті українців і поляків.

1.6. Відновлення ідеологічного контролю в СРСР. Перемога у війні: ідеологічні інтерпретації. «Ждановщина» та її прояви в Україні. «Лисенківщина». Боротьба з «безрідним космополітизмом». Російсько-українські відносини в радянській історичній уяві.

1.7. Повоєнне місто й село. Демографічні зміни в повоєнній Україні: соціальна та національна структура. Відбудова промислових підприємств та міської інфраструктури. Умови та рівень життя міського населення. Радянське село: колгоспи і колгоспники. Голод 1946–1947 рр.

Змістовий модуль 2.

Тема 2. Світ у пошуках нових моделей розвитку

2.1. «Холодна війна» і посилення консервативних тенденцій у США і СРСР. «Холодна війна». Гонка озброєнь. Локальні війни та міжнародні військово-політичні кризи. Джон Кеннеді. Відлуння «холодної війни» у внутрішньополітичному житті держав Заходу та

«соціалістичного табору»: маккартизм у США, боротьба з «космополітизмом» і антисемітизм у СРСР, радянська концепція «українського буржуазного націоналізму».

2.2. Політична та економічна реконструкція Західної Європи. Утвердження в Західній Європі ліберальної демократії та соціальної ринкової економіки. План Маршалла. «Німецьке економічне диво»: причини та соціально-економічні результати. Падіння авторитарних режимів у Греції, Іспанії та Португалії. Перехід до демократії в Іспанії після смерті Ф. Франко. Створення Європейського економічного співтовариства (ЄЕС).

2.3. Демократичні рухи в Західній Європі та США в 1960–1970-х роках. Прояви неполітичного протесту: бітники і гіпі. Молодіжні виступи кінця 1960-х рр.: причини, прояви, наслідки. Ювеналізація і зародження контркультури. Рок-культура. Рух афроамериканців за соціальні та політичні права. Мартин Лютер Кінг. Боротьба за права конфесійних, мовних і сексуальних меншин.

2.4. Лібералізація комуністичного режиму в СРСР. Повстання у сталінських концтаборах і краях ГУЛАГу. Участь українців у повстаннях. Ідейні основи посттоталітарного (післясталінського) режиму: між консервативним реформізмом і комуністичним фундаменталізмом. Спроби реформування економіки та державно-партійного устрою. XX з'їзд КПРС. Микита Хрущов. Суперечності постсталінського зовнішньополітичного курсу СРСР. Посилення бюрократичного централізму в СРСР у 1970-х рр.: реванш комуністичного традиціоналізму.

2.5. Антикомуністичні виступи у Східній Європі. Криза комуністичних режимів Центрально-Східної Європи в першій половині 1950-х рр. Революція та економічні реформи в Угорщині. «Празька весна» і радянська інтервенція в Чехословаччину. Економічна інтеграція «соціалістичного табору».

2.6. Особливості суспільного життя «на окраїнах» світових політичних полюсів. «Японське економічне диво». Будівництво комунізму в Китаї: ідеологія, методи, результати. «Самоврядний соціалізм» в Югославії. Латинська Америка: між «правим» і «лівим» авторитаризмом.

2.7. Деколонізація і виникнення «третього світу». Близькосхідна проблема. Декolonізація країн Азії та Африки: передумови, етапи, наслідки. Економічні й суспільні проблеми «третього світу» та пошук шляхів їх розв'язання. Вогнища військово-політичних конфліктів у країнах «третього світу». Радянська інтервенція в Афганістан. Близькосхідна проблема: арабо-ізраїльський конфлікт. Рух неприєднання.

Змістовий модуль 3.

Тема 3. Україна в період «відлиги»

3.1. Нові кордони. Вхідження Кримської області до складу УРСР. Соціально-економічне становище Криму в складі УРСР. Національна структура населення Криму.

3.2. Десталінізація в Українській РСР. Реабілітація комуністичних лідерів і частини діячів мистецтва й науки. Спроби нової «українізації». Хрущовська освітня реформа. Ставлення народу та партійної верхівки до лібералізації комуністичного режиму і політики реформ.

3.3. Спроби реформувати економіку. Диспропорції господарського розвитку УРСР і напрями реформування економіки. Створення раднаргоспів і повернення до централізованого

управління народним господарством. Промисловий розвиток УРСР. Наслідки реформ у сільському господарстві України.

3.4. Опозиційний рух: «шістдесятники» і дисиденти. Передумови поширення опозиційних настроїв в українському суспільстві. Клуби творчої молоді. Українські «шістдесятники»: світосприймання, особливості діяльності, творчі здобутки. Дисидентський рух в Україні. Його ідейні засади, форми вияву й особливості. Боротьба комуністичного режиму проти дисидентства й «самвидаву».

3.5. Формування контурів української політичної нації. Територіальна, економічна та політична основи української нації в умовах посттоталітарного режиму. Позиція партійно-радянської номенклатури в Україні. Українсько-радянські концепції минулого. Історичні концепції українських дисидентів. Україна в мистецьких образах.

3.6. Етносоціальна структура населення і повсякденне життя. Національний склад населення УРСР. Соціальні реформи 1950–1960-х рр. та зміни у становищі основних верств населення України. Політика зросійщення. Повсякденне життя міського та сільського населення. Інтелектуальні та світоглядні орієнтири української радянської інтелігенції. Духовне життя і моральні цінності українського суспільства в умовах посттоталітарного режиму.

Змістовий модуль 4.

Тема 4. Формування постіндустріального суспільства

4.1. Науково-технічна революція. НТР: ознаки, етапи та напрями. Роль науково-дослідних центрів: Кремнієва долина в США. Стівен Джобс і Стівен Возняк. «Зелена» та інформаційна революції. Посилення «вертикальної» та «горизонтальної» інтеграції. Транснаціональні корпорації. Випереджуючий розвиток невиробничої сфери. Зміни у змісті та характері праці.

4.2. Економічні та соціальні зміни у світі в 1960–1980-х рр. Економіка споживання. Зростання сфери послуг. Енергетична криза 1970-х рр. та її наслідки. Зміна ролі держави в економічному й соціальному регулюванні: тетчеризм, рейганоміка. Маргарет Тетчер і Рональд Рейган. Шведська соціальна модель. «Середній клас». Технократи в постіндустріальному суспільстві.

4.3. Урбанізація і зростання освіченості населення. Демографічні зміни в країнах Європи та Америки в 1970–1980-х рр. Емігранти та іммігранти. Проблема старіння населення. Розвиток освітніх систем і перехід до загальної середньої освіти. Університети як автономні осередки науки й освіти.

4.4. Західна і радянська системи розподілу суспільних благ. Розподіл суспільних благ у країнах Заходу і в СРСР. Платоспроможний попит і пропозиція в суспільстві споживачів. Зростання товарного дефіциту і зниження якості товарів у СРСР. Розвиток систем соціального забезпечення в 1960–1980-х рр.

4.5. Комуністичні режими. Економічні, соціальні та політичні ознаки кризи в СРСР. Леонід Брежнєв. Реформи Ден Сяопіна в Китаї. Посилення відцентрових тенденцій у Югославії. Виникнення «Солідарності» та запровадження військового стану в Польщі.

4.6. Україна в умовах наростання системної кризи комуністичного ладу. Петро Шелест і посилення автономного курсу керівництва УРСР. Володимир Щербицький: «чистка» партійно-державного апарату. Течії дисидентського руху: національна, релігійна, правозахисна.

Українська громадська група сприяння виконанню Гельсінських угод. Арешти українських дисидентів.

4.7. Концепція «радянського народу». Суспільна атмосфера в Україні. Формування концепції «радянського народу». Мовне зросійщення України. Кампанія критики інтелектуальної діяльності в галузі української історії та літератури. Морально-психологічний стан українського суспільства в 1980-х рр. Інтелектуальні та моральні орієнтири українських дисидентів.

Змістовий модуль 5.

Тема 5. Революційні зміни в Європі. Відновлення незалежності України

5.1. «Прискорення», «гласність», «нове мислення». Політика «перебудови»: цілі, напрями, етапи. Михайло Горбачов. Спроби реформування радянської економіки. Суперечливість політики «гласності». «Нове мислення» у зовнішній політиці СРСР. Особливості «перебудови» в УРСР.

5.2. Лібералізація суспільного та культурного життя. Національні рухи. Реабілітація репресованих і звільнення політичних в'язнів. Спроби реформувати політичну систему СРСР та консолідація консервативних сил. Втрата КППС монополії на владу. Формування багатопартійності та розгортання національних рухів. Українська контркультура. «Парад суверенітетів» і «новоогарьовський процес».

5.3. Українське суспільство в період «перебудови». Активізація громадських ініціатив в українському суспільстві. «Декларація принципів» Української гельсінської спілки. Народний Рух України за перебудову. В'ячеслав Чорновіл. Перехід частини партійної номенклатури на національні позиції. Перші альтернативні вибори (1990 р.). «Декларація про державний суверенітет України». «Революція на граніті». Формування багатопартійності.

5.4. Повсякденне життя. Національні цінності та ідеологічні орієнтири населення України: регіональні відмінності. Ставлення до праці та державної власності. Початки приватного підприємництва та комерціалізації бюджетної сфери. Життєвий рівень населення. Житлова проблема. Сімейне життя і побут: конфлікт поколінь.

5.5. Осінь народів: революції в Центрально-Східній Європі. Польща: «Солідарність» і «Круглий стіл». Чехословаччина: «Оксамитова революція». Югославія: розпад і громадянська війна. Крах комуністичних режимів в Угорщині, Румунії, Болгарії. Об'єднання Німеччини.

5.6. Серпневий заколот 1991 року. Проголошення незалежності України. Спроба державного перевороту 1991 р. і розпад СРСР. Акт проголошення незалежності України. Леонід Кравчук. Всеукраїнський референдум 1991 р. та вибори Президента України. Створення Союзу Незалежних Держав (СНД).

Змістовий модуль 6.

Тема 6. Україна в сучасному світі

6.1. Україна: труднощі та здобутки державного будівництва. Економіка: між ринком і державним капіталізмом. Кроки до інтеграції України в європейський і світовий економічний простір. Соціально-майнові контрасти. Конституційний процес. Влада та опозиція. Політичні кризи. Помаранчева революція. Революція гідності. Національна свідомість. Проблеми

регіоналізму та сепаратизму. Російська агресія проти України. Анексія Криму РФ. Антитерористична операція. Культурне життя українського суспільства. Церква в сучасній Україні.

6.2. Україна в умовах «багатополярного» світу. Зростання ролі США в міжнародних відносинах. Росія: між прагненням до світової першості та самоізоляцією. Китай: формування нового світового лідера. Багатополярність світу і його глобальність. Україна: пошуки зовнішньополітичних орієнтирів. Давні й нові локальні конфлікти: перспективи розв'язання. Участь України в миротворчих процесах. Російсько-українська війна.

6.3. Європейська та євроатлантична інтеграція. Шенгенська зона. Рада Європи. Маастрихтський договір. Утворення Європейського Союзу. Розширення ЄС і «політика сусідства». Ідея єдиного європейського цивілізаційного простору. Євроскептицизм.

6.4. Євроінтеграційний поступ України. Українське суспільство та політика перед європейським вибором. Вступ України до Ради Європи. Угода про асоціацію між Україною та Європейським Союзом. Режим безвізового в'їзду в країни ЄС для громадян України. Українці в світі.

6.5. Постіндустріальне суспільство та виклики сучасності. Глобалізація і проблема розподілу світових ресурсів. «Інформаційна економіка». Поява Інтернету. Культура «віртуальної реальності». Суспільство масового споживання. Екологічні проблеми. Чорнобильська катастрофа. Демографічні проблеми. Невиліковні хвороби. Міждивілізаційні, національно-етнічні та релігійні протиріччя. Регіональні конфлікти. Міжнародний тероризм. Виміри людських цінностей у сучасному світі.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	денна форма				
	усьог	у тому числі			
		л	п	С	с.р.
1	2	3	4	5	6
Змістовий модуль 1					
Вступ. Уроки Другої світової війни	4	4			
Тема 1. Повоєнне врегулювання	22	22			
Разом за змістовим модулем 1	26	26			
Змістовий модуль 2					
Тема 2. Світ у пошуках нових моделей розвитку	26	26			
Разом за змістовим модулем 2	26	26			
Змістовий модуль 3					
Тема 3. Україна в період «відлиги»	12	12			
Разом за змістовим модулем 3	12	12			
Змістовий модуль 4					
Тема 4. Формування постіндустріального суспільства	26	26			
Разом за змістовим модулем 4	26	26			
Змістовий модуль 5					
Тема 5. Революційні зміни в Європі. Проголошення незалежності України	18	18			
Разом за змістовим модулем 5	18	18			
Змістовий модуль 6					
Тема 6. Україна в сучасному світі	22	22			
Разом за змістовим модулем 6	22	22			
Усього годин	130	130			

5. Теми лекційних занять та зміст самостійного вивчення

№ теми	№ заняття	Вид заняття	Назва теми	Кількість годин
			I семестр	
			Змістовий модуль 1	
			Вступ. Уроки Другої світової війни	
	1	Лекція	Уроки Другої світової війни. Ціна війни: людські і матеріальні втрати. Зміни політичної карти світу.	2
	2	Лекція	Переосмислення під впливом війни цінності людського життя й формування сучасної концепції прав людини. Відповідальність людини за наукові й технічні досягнення. Друга світова війна в історичній пам'яті	2
1			Повоєнне врегулювання	
	3	Лекція	Підсумки війни: деконструкція фашизму і нацизму. Ялтинська та Потсдамська конференції: домовленості лідерів «Великої трійки» про післявоєнне облаштування світу. Нюрнберзький і Токійський судові процеси.	2
	4	Лекція	Організація Об'єднаних Націй (ООН). Спеціалізовані організації під егідою ООН. «Загальна декларація прав людини» (1948 р.), Конвенція про запобігання злочину геноциду та покарання за нього (1948 р.), міжнародні пакти про права людини (1966 р.).	2
	5	Лекція	Політичний статус і міжнародне становище УРСР. Політика «вдосконалення радянської федерації і розширення прав союзних республік»: мотиви, суперечності, результати. Українська РСР як член-засновник ООН та інших міжнародних організацій. Узгодження кордонів України з сусідніми державами. Приєднання Закарпаття та обмін населенням.	2
	6	Лекція	Утворення «двополюсного світу». Радянська окупація Східної Європи. Початок «холодної війни». Меморандум Дж. Кеннана.	2
	7	Лекція	Доктрина Г. Трумена і «План Маршалла». Репатріації. Доля військовополонених і «переміщених осіб». Поляризація євроатлантичного простору: утворення Північноатлантичного союзу (НАТО) і Варшавського блоку (ОВД), поділ Німеччини.	2
	8	Лекція	Відновлення комуністичного режиму в Україні. Підпільно-партизанська боротьба ОУН та УПА. Відновлення компартійно-державних структур в Українській РСР. Політика радянської влади щодо колишніх мешканців окупованих територій, «остарбайтерів» і військовополонених.	2
	9	Лекція	«Радянізація» західних областей УРСР.	2

			Ліквідація Української Греко-католицької церкви. Депортації. Операція «Захід». Український визвольний рух у 1944–1950-х рр. Роман Шухевич.	
	10	Лекція	Українсько-польські відносини. Польський варіант «народної демократії». Формування українсько-польського кордону. Обмін населенням між Польщею і УРСР. Збройні дії УПА на Закерзонні. Операція «Вісла». Події Другої світової війни і перших повоєнних років в історичній пам'яті українців і поляків.	2
	11	Лекція	Відновлення ідеологічного контролю в СРСР. Перемога у війні: ідеологічні інтерпретації. «Ждановщина» та її прояви в Україні. «	2
	12	Лекція	Лисенківщина». Боротьба з «безридним космополітизмом». Російсько-українські відносини в радянській історичній уяві.	2
	13	Лекція	Повоєнне місто й село. Демографічні зміни в повоєнній Україні: соціальна та національна структура. Відбудова промислових підприємств та міської інфраструктури. Умови та рівень життя міського населення. Радянське село: колгоспи і колгоспники. Голод 1946–1947 рр.	2
			Змістовий модуль 2	
2	2		Світ у пошуках нових моделей розвитку	
	14	Лекція	«Холодна війна» і посилення консервативних тенденцій у США і СРСР. «Холодна війна». Гонка озброєнь. Локальні війни та міжнародні військово-політичні кризи. Джон Кеннеді.	2
	15	Лекція	Відлуння «холодної війни» у внутрішньополітичному житті держав Заходу та «соціалістичного табору». Маккартизм у США, боротьба з «космополітизмом» і антисемітизм у СРСР, радянська концепція «українського буржуазного націоналізму»	2
	16	Лекція	Політична та економічна реконструкція Західної Європи. Утвердження в Західній Європі ліберальної демократії та соціальної ринкової економіки. План Маршалла. «Німецьке економічне диво»: причини та соціально-економічні результати.	2
	17	Лекція	Падіння авторитарних режимів у Греції, Іспанії та Португалії. Перехід до демократії в Іспанії після смерті Ф. Франко. Створення Європейського економічного співтовариства (ЄЕС).	2
	18	Лекція	Демократичні рухи в Західній Європі та США в 1960–1970-х роках. Прояви неполітичного протесту: бітники і гіпі. Молодіжні виступи кінця 1960-х рр.: причини, прояви, наслідки. Ювеналізація і зародження контркультури. Рок-культура.	2
	19	Лекція	Рух афроамериканців за соціальні та політичні	2

			права. Мартин Лютер Кінг. Боротьба за права конфесійних, мовних і сексуальних меншин.	
	20	Лекція	Спроби лібералізації комуністичного режиму в СРСР. Повстання у сталінських концтаборах і крах ГУЛАГу. Участь українців у повстаннях. Ідейні основи посттоталітарного (післясталінського) режиму: між консервативним реформізмом і комуністичним фундаменталізмом.	2
	21	Лекція	Спроби реформування економіки та державно-партійного устрою. XX з'їзд КПРС. Микита Хрущов. Суперечності постсталінського зовнішньополітичного курсу СРСР. Посилення бюрократичного централізму в СРСР у 1970-х рр.: реванш комуністичного традиціоналізму	2
	22	Лекція	Антикомуністичні виступи у Східній Європі. Криза комуністичних режимів Центрально-Східної Європи в першій половині 1950-х рр. Революція та економічні реформи в Угорщині. «Празька весна» і радянська інтервенція в Чехословаччину. Економічна інтеграція «соціалістичного табору».	2
	23	Лекція	Особливості суспільного життя «на окраїнах» світових політичних полюсів. «Японське економічне диво». Будівництво комунізму в Китаї: ідеологія, методи, результати.	2
	24	Лекція	«Самоврядний соціалізм» в Югославії. Радянсько-югославський конфлікт. Риси югославської моделі соціалізму	2
	25	Лекція	Латинська Америка: між «правим» і «лівим» авторитаризмом. Особливості соціально-економічного та політичного розвитку в повоєнний час (50-ті рр. XX ст.) Ліквідація військово-диктаторських режимів і відновлення конституційного ладу	2
	26	Лекція	Деколонізація і виникнення «третього світу». Близькосхідна проблема. Декolonізація країн Азії та Африки: передумови, етапи, наслідки. Економічні й суспільні проблеми «третього світу» та пошук шляхів їх розв'язання. Вогнища військово-політичних конфліктів у країнах «третього світу». Радянська інтервенція в Афганістан. Близькосхідна проблема: арабо-ізраїльський конфлікт.	2
			Змістовий модуль 3	
3			Україна в період «відлиги»	
	27	Лекція	Нові кордони. Вхідження Кримської області до складу УРСР. Соціально-економічне становище Криму в складі УРСР. Національна структура населення Криму.	2
	28	Лекція	Десталінізація в Українській РСР. Реабілітація комуністичних лідерів і частини діячів мистецтва й науки. Спроби нової «українізації». Хрущовська освітня реформа. Ставлення народу та партійної	2

			верхівки до лібералізації комуністичного режиму і політики реформ.	
	29	Лекція	Спроби реформувати економіку. Диспропорції господарського розвитку УРСР і напрями реформування економіки. Створення раднаргоспів і повернення до централізованого управління народним господарством. Промисловий розвиток УРСР. Наслідки реформ у сільському господарстві України.	2
	30	Лекція	Опозиційний рух: «шістдесятники» і дисиденти. Передумови поширення опозиційних настроїв в українському суспільстві. Клуби творчої молоді. Українські «шістдесятники»: світосприймання, особливості діяльності, творчі здобутки. Дисидентський рух в Україні. Його ідейні засади, форми вияву й особливості. Боротьба комуністичного режиму проти дисидентства й «самвидаву».	2
	31	Лекція	Спроби консолідації українського суспільства. Територіальна, економічна та політична основи української нації в умовах посттоталітарного режиму. Позиція партійно-радянської номенклатури в Україні. Українсько-радянські концепції минулого. Історичні концепції українських дисидентів. Україна в мистецьких образах.	2
	32	Лекція	Етносоціальна структура населення і повсякденне життя. Національний склад населення УРСР. Соціальні реформи 1950–1960-х рр. та зміни у становищі основних верств населення України. Політика зросійщення. Повсякденне життя міського та сільського населення. Інтелектуальні та світоглядні орієнтири української радянської інтелігенції. Духовне життя і моральні цінності українського суспільства в умовах посттоталітарного режиму.	2
II семестр				
Змістовий модуль 4				
4			Формування постіндустріального суспільства	
	33	Лекція	Науково-технічна революція. НТР: ознаки, етапи та напрями. Роль науково-дослідних центрів: Кремнієва долина в США. Стівен Джобс і Стівен Возняк.	2
	34	Лекція	«Зелена» та інформаційна революції. Посилення «вертикальної» та «горизонтальної» інтеграції. Транснаціональні корпорації. Випереджуючий розвиток невиробничої сфери. Зміни у змісті та характері праці.	2
	35	Лекція	Економічні та соціальні зміни у світі в 1960–1980-х рр. Економіка споживання. Зростання сфери послуг. Енергетична криза 1970-х рр. та її наслідки.	2
	36	Лекція	Зміна ролі держави в економічному й	2

			соціальному регулюванні: тетчеризм, рейганоміка. Маргарет Тетчер і Рональд Рейган. Шведська соціальна модель. «Середній клас». Технократи в постіндустріальному суспільстві.	
	37	Лекція	Демографічні зміни та зростання освіченості населення. Демографічні зміни в країнах Європи та Америки в 1970–1980-х рр. Емігранти та іммігранти. Проблема старіння населення. Розвиток освітніх систем і перехід до загальної середньої освіти. Університети як автономні осередки науки й освіти.	2
	38	Лекція	Західна і радянська системи розподілу суспільних благ. Розподіл суспільних благ у країнах Заходу і в СРСР. Платоспроможний попит і пропозиція в суспільстві споживачів. Зростання товарного дефіциту і зниження якості товарів у СРСР.	2
	39	Лекція	Розвиток систем соціального забезпечення в 1960–1980-х рр. Особливості соціально-класової структури радянського суспільства. Система розподілу благ в умовах тоталітаризму.	2
	40	Лекція	Комуністичні режими. Економічні, соціальні та політичні ознаки кризи в СРСР. Леонід Брежнєв. Посилення відцентрових тенденцій у Югославії.	2
	41	Лекція	Реформи Ден Сяопіна в Китаї. «Чотири модернізації» Ден Сяопіна та їхні результати	2
	42	Лекція	Виникнення «Солідарності» та запровадження військового стану в Польщі. Початок руху. Роки реакції	2
	43	Лекція	Україна в умовах наростання системної кризи комуністичної ідеології та імперського устрою СРСР. Петро Шелест і посилення автономного курсу керівництва УРСР. Володимир Щербицький: «чистка» партійно-державного апарату.	2
	44	Лекція	Течії дисидентського руху: національна, релігійна, правозахисна. Українська громадська група сприяння виконанню Гельсінських угод. Арешти українських дисидентів.	2
	45	Лекція	Концепція «радянського/советського народу». Суспільна атмосфера в Україні. Формування концепції «радянського народу». Мовне зростання України. Кампанія критики інтелектуальної діяльності в галузі української історії та літератури. Морально-психологічний стан українського суспільства в 1980-х рр. Інтелектуальні та моральні орієнтири українських дисидентів.	2
			Змістовий модуль 5.	
	5-46		Революційні зміни в Європі. Проголошення незалежності України	
	46	Лекція	«Прискорення», «гласність», «нове мислення». Політика «перебудови»: цілі, напрями, етапи.	2

			Михайло Горбачов.	
	47	Лекція	Спроби реформування радянської економіки. Суперечливість політики «гласності». «Нове мислення» у зовнішній політиці СРСР. Особливості «перебудови» в УРСР.	2
	48	Лекція	Лібералізація суспільного та культурного життя. Національні антиімперські рухи. Реабілітація репресованих і звільнення політичних в'язнів. Спроби реформувати політичну систему СРСР та консолідація консервативних сил. Втрата КПРС монополії на владу. Формування багатопартійності та розгортання національних рухів. Українська контркультура. «Парад суверенітетів» і «новоогарьовський процес».	2
	49	Лекція	Українське суспільство в період «перебудови». Активізація громадських ініціатив в українському суспільстві. «Декларація принципів» Української гельсінської спілки. Народний Рух України за перебудову. В'ячеслав Чорновіл. Перехід частини партійної номенклатури на національні позиції. Перші альтернативні вибори (1990 р.).	2
	50	Лекція	«Декларація про державний суверенітет України». «Революція на граніті». Формування багатопартійності.	2
	51	Лекція	Повсякденне життя. Національні цінності та ідеологічні орієнтири населення України: регіональні відмінності. Ставлення до праці та державної власності. Початки приватного підприємництва та комерціалізації бюджетної сфери. Життєвий рівень населення. Житлова проблема. Сімейне життя і побут: конфлікт поколінь.	2
	52	Лекція	Осінь народів: революції в Центральній-Східній Європі. Польща: «Солідарність» і «Круглий стіл». Чехословаччина: «Оксамитова революція».	2
	53	Лекція	Югославія: розпад і громадянська війна. Крах комуністичних режимів в Угорщині, Румунії, Болгарії. Об'єднання Німеччини.	2
	54	Лекція	Серпневий заколот 1991 року. Проголошення незалежності України. Розпад СРСР. Спроба державного перевороту 1991 р. і розпад СРСР. Акт проголошення незалежності України. Леонід Кравчук. Всеукраїнський референдум 1991 р. та вибори Президента України. Створення Союзу Незалежних Держав (СНД).	2
				Змістовий модуль 6
6				Україна в сучасному світі
	55	Лекція	Україна: труднощі та здобутки державного будівництва. Економіка: між ринком і державним капіталізмом. Кроки до інтеграції України в європейський і світовий економічний простір. Соціально-майнові контрасти. Конституційний	2

				процес. Влада та опозиція. Політичні кризи.	
		56	Лекція	Україна в умовах «багатополярного» світу. Зростання ролі США в міжнародних відносинах. Росія: між прагнення до світової першості та самоізоляцією. Імперська доктрина «руського міра». Китай: формування нового світового лідера. Багатополярність світу і його глобальність. Україна: пошуки зовнішньополітичних орієнтирів. Участь України в миротворчих процесах.	2
		57	Лекція	Російсько-українська війна: імперський геноцид в Україні. Збройна агресія Російської Федерації(РФ) проти України в 2014р., тимчасова окупація Криму та окремих районів Донецької і Луганської областей(ОРДЛО). Антитерористична операція/Операція об'єднаних сил(АТО/ООС). Розгортання РФ повномасштабних воєнних дій у 2022р. Національний опір. Збройні Сили України(ЗСУ) та громадянське суспільство в обороні держави. Волонтерський рух. Міжнародна підтримка України.	2
		58	Лекція	Україна в умовах «багатополярного» світу. Зростання ролі США в міжнародних відносинах. Росія: між прагненням до світової першості та самоізоляцією. Китай: формування нового світового лідера. Багатополярність світу і його глобальність.	2
		59	Лекція	Україна: пошуки зовнішньополітичних орієнтирів. Давні й нові локальні конфлікти: перспективи розв'язання. Участь України в миротворчих процесах. Російсько-українська війна.	2
		60	Лекція	Європейська та євроатлантична інтеграція. Шенгенська зона. Рада Європи. Маастрихтський договір. Утворення Європейського Союзу. Розширення ЄС і «політика сусідства». Ідея єдиного європейського цивілізаційного простору. Євроскептицизм.	2
		61	Лекція	Євроінтеграційний поступ України. Українське суспільство та політика перед європейським вибором. Вступ України до Ради Європи. Угода про асоціацію між Україною та Європейським Союзом. Режим безвізового в'їзду в країни ЄС для громадян України. Українці в світі.	2
		62	Лекція	Постіндустріальне суспільство та виклики сучасності. Глобалізація і проблема розподілу світових ресурсів. Суспільство масового споживання. Міжнародний тероризм. Виміри людських цінностей у сучасному світі.	2
		63	Лекція	«Інформаційна економіка». Поява Інтернету. Культура «віртуальної реальності».	2

64	Лекція	Екологічні проблеми. Чорнобильська катастрофа. Демографічні проблеми. Невиліковні хвороби.	2
65	Лекція	Міжцивілізаційні, національно-етнічні та релігійні протиріччя. Регіональні конфлікти.	2
		Всього	130

6. Перелік питань для підсумкового контролю

1. Україна в роки Першої світової війни.
2. Універсали Центральної Ради.
3. Зовнішня політика Центральної Ради. Брест-Литовський мирний договір.
4. Українська держава часів гетьманату П. Скоропадського: державно-політичний устрій та соціально-економічна політика.
5. Внутрішня та зовнішня політика Директорії.
6. Утвердження радянської влади в Україні, її соціально-економічна та національна політика (1917-1921 рр.)
7. Національно-культурне відродження в Україні 20-х років XX ст. Українізація.
8. Україна в умовах НЕПу.
9. Зміни політично-економічного курсу в СРСР наприкінці 20-х рр. та їх наслідки для України.
10. Українські землі під владою Польщі, в міжвоєнний період (1921-1938).
11. Індустріалізація в Україні середини 1920-х років та її особливості.
12. Колективізація українського села, її особливості, методи здійснення, соціальні та демографічні наслідки.
13. Причини та наслідки голодомору в Україні (1932-1933 рр.)
14. Сталінські репресії 1937-1938 рр.
15. Включення та радянська західно-українських земель (вересень 1939 – червень 1941 р.)
16. Українське питання напередодні та на початку Другої світової війни. Карпатська Україна.
17. Нацистський окупаційний режим в Україні. Рух опору на окупованій території.
18. ОУН-УПА в роки Другої світової війни та в повоєнний період.
19. Внесок українського народу в перемогу над нацизмом.
20. Західноукраїнські землі у повоєнні роки (1945-поч. 1950-х рр.). Операція «Вісла».
21. Ідеологічний наступ сталінізму на культурно-національну сферу суспільного життя України в повоєнний період (1945 – поч. 1950-х рр.).
22. Відбудова і подальший розвиток народного господарства УРСР в повоєнний період (1945 – поч. 1950-х рр.).
23. Спроби деєсталінізації суспільного життя України в умовах «хрущовської відлиги».
24. Дисидентський рух в Україні 60-х – 80-х років XX ст. Гельсінська спілка.

25.	Наростання кризових явищ у суспільно-економічному розвитку УРСР в 70-х – поч. 80-х рр. XX ст.
26.	Україна в умовах демократизації радянського суспільства (1985-1991 рр.)
27.	Перебудовчий курс М. Горбачова й Україна.
28.	Історичні обставини та основні етапи державотворення в Україні (90-ті роки XX ст.)
29.	Суспільно-політичні рухи та формування багатопартійності в Україні після проголошення незалежності.
30.	Основні напрямки зовнішньої політики України після проголошення незалежності.
31.	Конституція України та її історичне значення.
32.	Вибори до Верховної Ради та місцевих рад усіх рівнів в березні 2006 р.
33.	«Помаранчева революція» та суспільно-політичні події 2004-2010 рр.
34.	«Революція Гідності» та російська агресія проти України 2013-2015.
35.	Угода про асоціацію між Україною та Європейським Союзом 2014 р

7. Методи навчання

Під час вивчення дисципліни «Історія: Україна і світ» у навчальному процесі застосовуються такі методи навчання: розповідь, бесіда, лекція, пояснення, демонстрація, ілюстрація, навчальна дискусія, диспут, розв'язування задач, виконання вправ.

8. Контроль результатів навчання

8.1. Форми та засоби поточного і підсумкового контролю

Контроль знань здобувачів освіти здійснюється за модульно-рейтинговою системою.

Засобами діагностики та методами демонстрування результатів навчання здобувачів освіти з дисципліни є:

- індивідуальне опитування, фронтальне опитування;
- поточне тестування;
- підсумкове тестування з кожного змістовного модуля;
- директорська контрольна робота;
- залік;
- екзамен.

Зміст курсу дисципліни «Історія: Україна і світ» поділений на 6 змістових модулів. Кожний модуль включає в себе лекції і завершуються рейтинговим контролем рівня засвоєння знань програмного матеріалу відповідної частини курсу.

У змістовий модуль 1 (ЗМ1) входять тема 1, у змістовий модуль 2 (ЗМ2) - тема 2, у змістовий модуль 3 (ЗМ3) - тема 3, у змістовий модуль 4 (ЗМ4) - тема 4, у змістовий модуль 5 (ЗМ5) - тема 5, у змістовий модуль 6 (ЗМ6) – тема 6.

Після завершення відповідного змістового модуля проводяться **модульні контрольні роботи (МК)**. До модульної контрольної роботи допускаються здобувачі освіти, які опрацювали весь обсяг теоретичного матеріалу в т.ч. і матеріал самостійно, виконали лабораторні роботи.

Рейтингову кількість балів здобувачів освіти формують бали, отримані за модульні контрольні роботи, які проводяться у формі тестування, та середній рейтинг виконання лабораторних робіт.

Участь здобувачів освіти в контрольних заходах обов'язкова. МК проводиться у письмовій тестовій формі, тестові завдання обов'язково включають матеріал, який передбачено до

самостійного опрацювання здобувачами освіти. Студент, який не виконав вимоги щодо самостійної роботи чи будь якого іншого виду навчальної діяльності, не допускається до складання МК і даний модуль йому не зараховується.

Семестрові бали (семестровий рейтинг) здобувач освіти отримує як середнє арифметичне балів змістових модулів з усіх тем п'яти змістових модулів.

Оцінка навчальної успішності здобувачів освіти здійснюється під час семестрового оцінювання у формі заліку та екзамену, які передбачають два усних запитання та вирішення практичного завдання.

8.2. Критерії оцінювання результатів навчання

Оцінка «відмінно» виставляється студенту, який має стійкі системні, глибокі і різнобічні знання, відмінно володіє матеріалом, знає нормативну і законодавчу базу та її застосування за певних умов, дає обґрунтовані, правильні відповіді на питання, доцільно використовує термінологію дисципліни (предмета), усвідомлює взаємозв'язок окремих розділів дисципліни, їхнє значення для майбутньої професії, виявляє творчі здібності у розумінні та використанні навчально-програмного матеріалу, проявляє здатність до самостійного оновлення і поповнення знань. Практичні завдання і задачі вирішує правильно, розрахунки проводить без помилок, отримує достовірні результати, правильно заповнює і складає документи, робить відповідні узагальнення і висновки та охайно оформляє виконані завдання та звіти.

- глибоке, теоретично обґрунтоване розкриття питання; розрахунки, зроблені без помилок, проведено повний аналіз, відображена власна позиція – оцінюються в **48-50 балів**;

- обґрунтоване розкриття питання чи/та розрахунки, зроблені з незначними неточностями, які істотно не впливають на правильність відповіді – **45-47 балів**;

Оцінка «добре» виставляється студенту, який знає викладений матеріал і добре ним володіє але допускає незначні помилки у формулюванні термінів, категорій, понять, використанні нормативно-правової бази, показує стійкий рівень знань з дисципліни і та професійної діяльності. Під час виконання практичних завдань, вирішення задач, проведення розрахунків допускає незначні помилки, але за допомогою викладача швидко орієнтується і знаходить правильні відповіді, правильно або з незначними помилками заповнює і складає документи, робить відповідні узагальнення і висновки та охайно оформляє виконані завдання та звіти.

- відповідь не дає повного розкриття питання, не проведено повний аналіз результатів розрахунків, немає власної позиції – **42-44 балів**;

- неповне розкриття питання, доведені до завершення розрахунки але не зроблено їх аналіз; загалом наявні достатні знання – **38-41 балів**;

Оцінка «задовільно» виставляється студенту, який посередньо володіє матеріалом, виявив знання основного навчально-програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання та наступної роботи за професією, справляється з виконанням завдань, передбачених програмою, дає неправильну відповідь на окремі питання або на всі питання дає малообґрунтовані, невичерпні відповіді, знання має обмежені, несистемні, слабо орієнтується у нормативно-правових документах. Під час виконання практичних завдань, вирішення задач, проведення розрахунків припускається грубих помилок і тільки за допомогою викладача може виправити допущені помилки, із значними помилками заповнює і складає документи, поверхово робить узагальнення і висновки та не зовсім охайно оформляє виконані завдання та звіти.

- питання розкриті фрагментарно, наявні фактологічні помилки під час викладу чи/та помилки під час проведення розрахунків – **34-37 балів**;

- відповідь неповна, наявні суттєві помилки при викладі та проведенні розрахунків – **30-33 балів**;

Оцінка «незадовільно» виставляється студенту, який не виявив достатніх знань основного навчально-програмного матеріалу, дає відповіді лише на деякі питання або дає неправильні відповіді на питання, може відтворити кілька термінів, не знає термінології дисципліни і основних нормативно-правових документів, не може без допомоги викладача

використати знання у подальшому навчанні, не спромігся оволодіти навичками самостійної роботи. Допускає принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань, вирішенні задач, проведенні розрахунків припускається грубих помилок і не може їх виправити, не виконує практичне завдання у визначений термін, із значними помилками заповнює і складає документи, не робить узагальнення і висновки та не охайно оформляє виконані завдання та звіти.

- відповідь має значні помилки елементарного рівня – 1-30 балів;
- відсутність відповіді на питання – 0 балів.

8.3. Оцінювання за формами контролю

У процесі вивчення дисципліни «Історія: Україна і світ» використовуються наступні методи оцінювання навчальної роботи студента:

- індивідуальне опитування, фронтальне опитування;
- поточне тестування;
- підсумкове тестування з кожного змістового модуля;

Підсумковий рейтинг (за 50-бальною шкалою) за навчальний рік з дисципліни «Історія: Україна і світ» визначається як середнє арифметичне рейтингів залікових модулів.

	Заліковий модуль 1	Заліковий модуль 2	Заліковий модуль 3	Заліковий модуль 4	Заліковий модуль 5	Заліковий модуль 6	Разом, %
%	16 %	16 %	16%	16%	16 %	20 %	100

8. 4. Шкала оцінювання

Шкала відповідності балів рейтингу орієнтовним показникам критеріїв оцінювання у відсотках правильних відповідей, заліковим та екзаменаційним оцінкам відповідно до модульно-рейтингової системи навчання та 12-бальної шкалі на підставі критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів (вихованців) у системі загальної середньої освіти

Відсоток правильних відповідей	Рейтинг за п'ятидесятибальною шкалою	Оцінка за п'ятибальною шкалою	Запис у заліковій книжці студента та відомості	Оцінка за дванадцятибальною шкалою
97-100	49-50	5	відмінно	12
93-96	47-48	5	відмінно	11
90-92	45-46	5	відмінно	10
85-89	43-44	4	добре	9
80-84	40,41,42	4	добре	8
75-79	38,39	4	добре	7
69-74	35,36,37	3	задовільно	6
65-68	33-34	3	задовільно	5
60-64	30,31,32	3	задовільно	4
менше 60	0-29	2	незадовільно	2

9. Методичне забезпечення

1. Витяг з навчального плану
2. Програма навчальної дисципліни
3. Плани занять
4. Конспект лекцій з дисципліни
5. Завдання для обов'язкової контрольної роботи
6. Інструкційно-методичні матеріали до самостійної роботи
7. Питання до заліків з модулів
8. Контрольні тестові завдання до заліків з модулів
9. Навчальний посібник
10. Роздавальний матеріал
11. Презентації до тем

1. Бойко О.Д. Історія України. Київ: К. 2000. – 656 с.
2. Історія України. Київ: К. 2002. – 488 с.
3. Кулачківський С.В. Історія України. Київ: К. 2007.
4. Мудрий М.М. Історія України. Київ: К. 2006. – 200 с.
5. Пометун О.І. Історія України. Київ: К. 2003.
6. Турченко Ф.Т. Історія України. Київ: К. 2003.
7. Буряков Ю.В. та ін. Всесвітня історія. Київ: К. 2007.
8. Ладиміренко Т.В. Всесвітня історія. Київ: К. 2006. – 200 с.
9. Бердичевський Р.М. та ін. Всесвітня історія. Київ: К. 2003.
10. Хлідовський Л.М. Історія України. Рівень стандарту. Повторне видання. 11 клас. Київ: К. 2024.
11. Власов В.С. Історія України. Рівень стандарту. Повторне видання. 11 клас. Київ: К. 2023.
12. Пометун О.І. Історія України. Рівень стандарту. Нова програма. Київ: К. 2020.

1. Батяк В.В., Корній В.В. Історія України. Київ: К. 2010. – 388 с.
2. Грушевський М.С. Українська історія. Київ: К. 1990.
3. Кривак І.П. Історія України. Київ: К. 1990.
4. Ловинська Н.М. Історія України в світі: історія і сучасність. Київ: К. 2011. – 418 с.
5. Світлана В.В. Історія України: навчальний посібник для студентів неісторичних спеціальностей. Київ: К. 2002. – 304 с.
6. Світлана В.В. Історія України: навчальний посібник. 3-тє вид. Київ: К. 2002. – 408 с.

12. Інформаційні ресурси

1. Веб-сайт Радя України <http://www.rada.kiev.ua>
2. Кабінет Міністрів України <http://www.kmu.gov.ua>
3. Український інститут національної пам'яті <https://www.google.com.ua>
4. Історична правда <http://www.istpravda.com.ua>
5. Історична правда з Вахтангом Кізіані <http://zik.ua/uk/istpravda-privda>
6. Державний архів Рівненської області <http://rva.archives.gov.ua>
7. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського <http://www.nbuv.gov.ua>
8. Рівненська обласна універсальна наукова бібліотека <http://www.lib.rv.ua>
9. Галузьний державний архів СР України <http://www.sri.gov.ua>
10. Наукова бібліотека Національного університету «Києво-Могилянська академія» <http://www.library.nyu.edu.ua>
11. Наукова бібліотека ім. М. Максимовича <http://www.library.univ.kiev.ua>

10. Рекомендована література

Основні підручники та навчальні посібники:

1. Бойко О.Д. Історія України: Посібник./ О.Д. Бойко. – К.: Видавничий центр «Академія», 2020. – 656 с.
2. Історія України/ Керівник авт., кол. Ю. Зайцев. Вид. 2-ге, зі змінами. – Львів: Світ, 1998; 2002. – 488 с.
3. Кульчицький С.В. Історія України: підручн. для 11 кл. загальноосв. навч. закл. Рівень стандарту, академічний рівень/ С.В. Кульчицький, Ю.Г. Лебедева. – К.: Генеза, 2012. – 315 с.
4. Мудрий М.М. Історія: Україна і світ : (інтегр. курс, рівень стандарту) : підруч. для 11-го кл. / М.М.Мудрий, О.Аркуша. – Київ : Генеза, 2019. – 304 с.
5. Пометун О.І. Історія України: підруч. для 11 кл. загальноосв. навч. закл.: рівень стандарту, академічний рівень/ О.І. Пометун, Н.М. Гупан. – Харків: Сицилія, 2013. – 336 с.
6. Турченко Ф.Г. Новітня історія України: Підруч. Для 11-го кл. загальноосвітн. навч. закл./ Ф.Г. Турченко. – Вид. 3-тє, виправлене та доповнене. – К.: Генеза, 2002. – 352 с.;
7. Бураков Ю. В. та ін. Всесвітня історія: новітні часи. Підручник для 11 класу. – К.: Генеза, 2007.
8. Ладиченко Т.В. Всесвітня історія, 10 кл., 11 кл., підручник. – К.: А. С. К., 2006, 2007.
9. Бердичевський Я.М. та ін. Всесвітня історія, 11 кл., підручник. – Прем'єр, 2003.
10. Хлібовська Г.М. Історія України. Рівень стандарту. Повторне видання. 11 клас, підручник, - Астон, 2024.
11. Власов В.С. Історія України. Рівень стандарту. Повторне видання. 11 клас, підручник, - Літера ЛТД, 2023.
12. Пометун О.І. Історія України. Рівень стандарту. Нова програма., підручник, - УОВЦ «Оріон», 2020

Додаткові підручники та навчальні посібники:

1. Багацький В.В., Кормич Л.І. Історія України. Підручник/ В.В. Багацький, Л.І. Кормич. – вид. 3-тє, перероблене і доповнене. – К.: Алерта, 2010. – 388 с.
2. Грушевський М.С. Усторія України/ М.С. Грушевський. – Львів, 1990.
3. Крип'якевич І.П. Історія України/ І.П. Крип'якевич. – Львів-Торонто, 1990.
4. Левицька Н.М. Історія України. Україна в світі: історія і сучасність. Навчальний посібник/ Н.М. Левицька. – К.: Кондор, 2011. – 418 с.
5. Світлична В.В. Історія України: навчальний посібник для студентів неісторичних спеціальностей вищих закладів освіти/ В.В. Світлична. – друге видання, виправлене і доповнене. – К.: Каравела; Львів: Новий світ – 2000, 2002. – 304 с.
6. Світлична В.В. Історія України: навчальний посібник/За ред. Ю.М. Алексєєва. 3-тє вид./ В.В. Світлична. – К.: Каравела, 2005. – 408 с.

12. Інформаційні ресурси

1. Верховна Рада України <http://www.rada.kiev.ua>;
2. Кабінет Міністрів України <http://www.kmu.gov.ua>;
3. Український інститут національної пам'яті. <https://www.google.com.ua>;
4. Історична правда. <http://www.istpravda.com.ua>;
5. Історична правда з Вахтангом Кіпіані. <http://zik.ua/tv/project/istorychna-pravda>;
6. Державний архів Рівненської області. <http://rv.archives.gov.ua>;
7. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського. <http://www.nbuv.gov.ua>;
8. Рівненська обласна універсальна наукова бібліотека. <http://www.lib.rv.ua>;
9. Галузевий державний архів СБ України. <http://www.sbu.gov.ua>;
10. Наукова бібліотека Національного університету «Києво-Могилянська академія» <http://www.library.ukma.edu.ua>;
11. Наукова бібліотека ім. М. Максимовича. <http://www.library.univ.kiev.ua>.